

Raak, Raak,
nen twiedekker!

*Byien geschikt...
en oetiekend deur
Eddy Levis & Gill. Van Geert*

**Moak da u tonge in
giene knuup sloat**

Syn.: "Zie moar dad'U tonge nie verstuikt; hij es benijt da zijn tonge in ne knuup zal sloan": hij durft niet spreken. Wordt gezegd tegen iemand die moeite heeft iets behoorlijk gezegd te krijgen.

"Hij begint er van 't hakkele; hij stoa ter van veur de brugge", zegt men dan.

**'k Zal ne kier een
stuk van u tonge
snijje**

Syn.: "Smoel toe! Hewd U bakhuis!, "Ge zoet beter u mui-le (tote, smoel,...) hêwe, ge wîrkt op mijn zeemols": gezegd tegen zgn. "langetongen", kwaad-

sprekers (-sters) of praatzieken om hen tot zwijgen aan te manen.

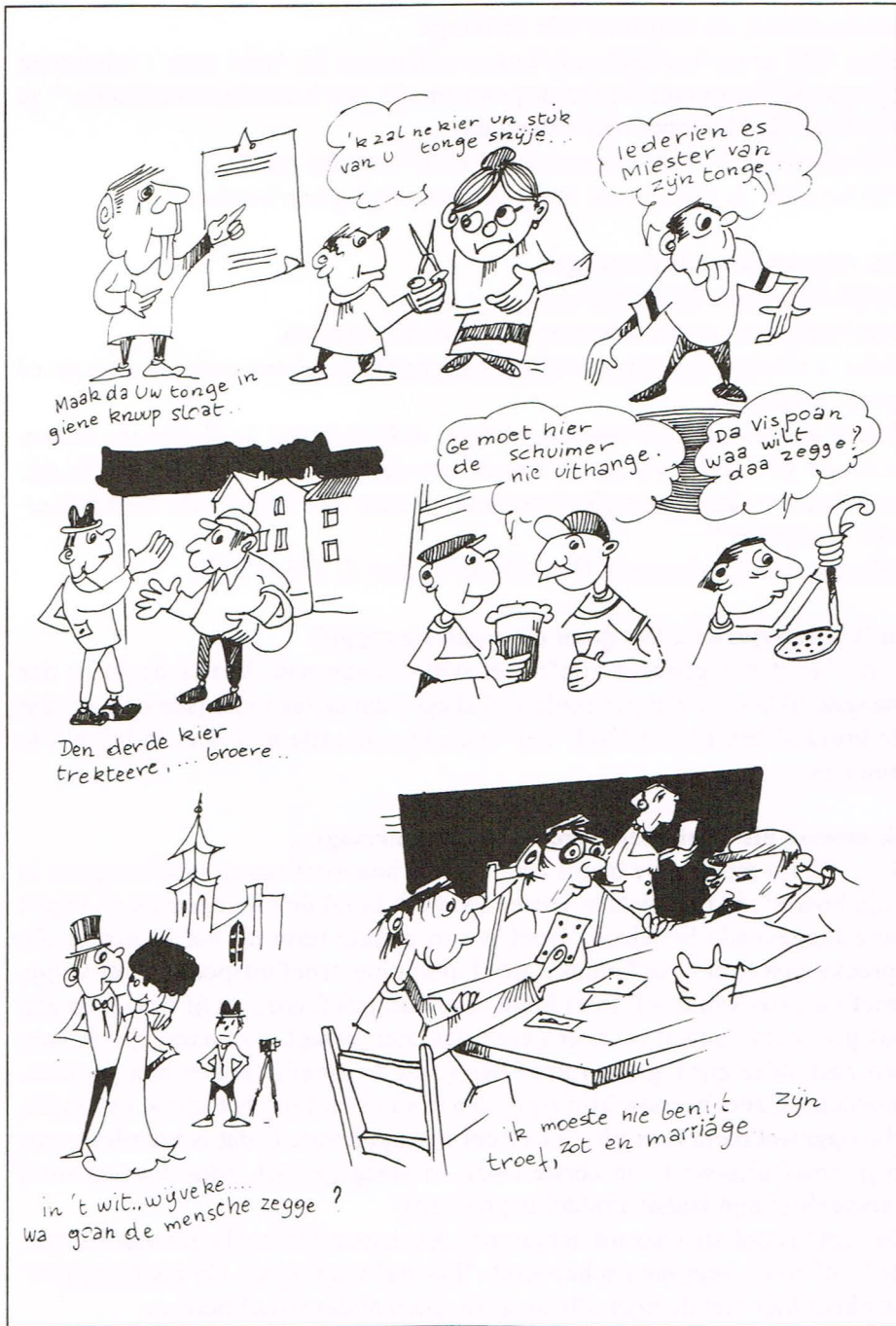
Iederien es miester van zijn tonge

"Miester zijn" betekent meester, baas zijn.

Iedereen is baas over zijn tong, iedereen mag of kan zeggen wat hij wil.

Den derde kier trektere broere

Wordt gezegd wanneer men een vriend of goede kennis voor de tweede maal kort na mekaar op dezelfde dag ontmoet: de derde maal trakteren.

Plaat 29

Ge moet hier de schuimer nie uithange

Syn.: "Hij es op 't schuim uit; 't es ne schuimer; hij luupt mee 't schuim an zijn gat; hij luupt mee 't schuimspaan an zijn gat; 't es nen tallurelekker": je moet hier de klaploper niet uithangen.

"Hé schuimer, hedd'U vispoan mee? Es U buzzeke toe?"

"Ne krotzak" is iemand die meer verteert dan hij kan betalen.

Da vispoan wa wilt da zegge?

Zelfde betekenis als hierboven.

Een "vispoan" is een schuimspaan, een schuimlepel.

"Mee 't vispoan an zijn gat luupe (uitgoan)" is op het schuim uitgaan of leven; klaplopen.

"Alzoo hebben zij haer messen (missen) achter strate, in diveersche husen, te coope gheboden; en deene mande een quartier ende dander een heelft; ende hadden daer groot ghoet mede verghaert. Tes, zeijden zij, haer principael vischpaen."

(Marcus van Vaernewyck. Beroerlicke Tyden, 2, 313, 1567).

In 't wit, wijveke... Wa goan de mensche zegge?

Syn.: "In 't wit getrêwd zijn": met witte kleren aan. Wit is de kleur der maagdelijkheid en het gebeurde wel al eens dat er "een vliegske op zat", dat de bruid al een paar maand "ver" was. Dan hoorde men niet in het wit te trouwen.

Ik moeste nie benijt zijn: troef, zot en marriage...

Syn.: "'k En moeste nie benijt zijn, want 'k hoa troef zot en troef neegene in mijn koarte": ik had niets te vrezen, want ik bezat de voornaamste en meest doorslaggevende bewijzen. Troef is een geijkte term uit het kaartspel. Zo spreekt men over "troef moake, troef uitkoome, troef uitspee, troef volge, troef oas, oas van troef, troef hiere, hier van troef, enz..., vijf troeve en een oas geeve (: al geven of meer geven dan men vraagt, voornamelijk om van een zaak af te zijn), gienen troef hên (: uit de moeilijkheden niet geraken, moedeloos, zeer neerslachtig zijn), den troef es ter uit (: het leven, de kracht, alle opgewektheid is er uit), 't es troef in mijn koarte (: dat is voordeel voor mij), troef uitgoan (: de eerste slaan of slaag geven), zijne loasten troef verspee (: zijn laatste middel beproeven).

De "zot" is ook de boer uit het jasspel. Als iemand in het begin van het spel de "zot" trekt, zegt men schertsend: "Elk trekt dat hij es. De zot bluut hên" betekent hier met de boer alleen staan, geen andere troef hebben.

"Marriage" of "belle marriage" < Fr. en is hier gebruikt in de zin van een "huwelijk".

Het is eveneens een term uit het jasspel: de heer en de dame van troef, ook

"ne marié" genoemd. Wanneer de ene partij "marriage!" roept, antwoordt de tegenpartij: "Een schete an U bloaze!" als de "marriage" niet in aanmerking komt.

*"Die heeft den hoogsten troef van 't spel
(en belle mariage)*

*En luck'et hem dan nog niet wel
soo valt gh'heel syn couragie."*

(N.G. Almanak, april 1711)

Wanneer iemand bijzonder veel geluk of kans heeft, zegt men: "Hoe da't meuglijk ès: marriage en drij kaarte...".

Luikse marriage is een kaartspel met 36 kaarten, 4 spelers en "de 7 schreven" (: krijtlijntjes). (Lievevrouw-Coopman: "Spelen mijner jeugd").
